



Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem Sancti Thomæ Tomvs ...

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Tam malos, quam bonos angelos in gratia fuisse creatos auctoritate
Scholasticorum, & Patrum probatur. c. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

primo dicendum est. Secundò August. lib. 11. de Genesi ad litteram, cap. 3. de demone docet, nunquam beatæ atque angelicæ vitæ dulcedinem gustasse, quam non vique acceptam fastidit, sed nolendo accipere deseruit & amisit, cumque beatitudinis nomine eo loco denoter August. beatitudinem viz, quam habeat pacē & iustē viuentes, planē sentiat angelum malum nunquam in gratia Dei fuisse, præsertim quia existimare videtur malos angelos statim atque creati fuerint, ceciisse. Tertiò Gregor. lib. 32. Moral. cap. 18. alias 25. explicans illud Ezech. 28. Tu signaculum similitudinis Dei, &c. inquit, Iulius ergo lapidus in die conditionis sue foramina præparata sunt, quia videlicet capax charitatis est conditus, quia si repleti voluissent, flantibus angelis tanquam positis in regni ornamento lapidibus, inherere potuissent: Quibus verbis significare videtur, angelum malum fuisse solum creatum pacem diuinæ charitatis, sed eam recipere noluisse. Quartò denique ex Scriptura idem probatur: nam Iob 4. vbi vulgata habet, Et in angelis suis reperit prauitatem. Hebraicus textus dicit, Et in angelis suis non posuit laudem, vel, lucem: lucis autem nomine significari videtur gratia & iustitia apud Deum. Cumque eadem ratio sit bonorum, & malorum quoad primam ipsorum conditionem, vt supra dicebatur, sequitur etiam eos, qui persequerantur, non fuisse in gratia creatos.

Deinde ratione eadem opinio suadetur: Primò, quia primus parens non fuit creatus in iustitia & sanctitate apud Deum; ergo nec Angelus: cum enim homo inferiorem locum reueat inter creaturas rationales, & maiores stimulos habeat ad malum: debet potius in gratia creati, vt contra maiora incitamenta maiora quoque haberet à Deo remedia: porro autem primum parentem non fuisse in gratia creatum, probant Thom. de Ar. gentina, Aegidius, & alij, qui hac vtuntur ratione ex August. lib. 11. de Ciuit. Dei, cap. 12. vbi docet, quoad delectationem præcedens boni beatiorum fuisse primum hominem in paradiso quocumque iusto in natura lapsus; quia ille tunc nihil mali sentiebat: at vero quantum ad spem futuræ vitæ iustos in natura lapsa beatiores esse: quod quidem verum esse non posset, si primus parens in gratia & iustitia Dei creatus fuisset, vt satis liquet. Secundò si angelus malus fuisset in gratia creatus, non cecidisset eo modo, quo cecidit; quia, vt ait August. lib. 11. de Genesi ad litteram, cap. 18. superbia tumidus, & propriæ potestatis delectatione corruptus beatæ atque angelicæ vitæ dulcedinem non gustauit. Si autem demon in gratia creatus esset optime nosset, se esse in gratia, & illam esse sibi necessarium medium ad beatitudinem consequendam, ac proinde non superbiit corruptus delectatione propriæ potestatis. Tertiò, si angeli fuissent in gratia creati in eodem momento quo creati sunt vitam æternam promeriti fuissent; quare statim post primum meritum vitam æternam fuissent consequuti, sicut mali angeli post primum peccatum condemnati fuerunt.

CAPVT II.

Tam malos, quam bonos Angelos in gratia fuisse creatos
auctoritate Scholasticorum, & Patrum
probat.

Multo probabilior, & in scholis magis recepta opinio est, Angelos omnes tam malos,

quam bonos in gratia, iustitia & sanctitate apud Deum fuisse creatos: quam quidem sententiam ex Scholasticis plane sequitur S. Thom. Caicq. S. Thom. & recentiores Thomistæ in hoc articulo, Albertus 2. par. Summæ, tract. 99. memb. 1. Durandus in 2. d. 3. q. 2. Capreol. q. 1. art. 3. ad 1. contra 5. conclus. Gregor. q. 1. art. 3. concl. 1. Maior q. 1. Holcot in 2. q. 3. Ludovicus sictho- new lib. 6. in Ioan. cap. 6. qui est inter commentarios Cyrilli in Ioan. Gabriel vero in 2. distict. 4. q. 1. art. 2. vtramque putat esse probabilem; quia censet, neutram efficaci ratione probari posse. Ex Patribus vero tam Græcis, quam Latinis permulti pro hac sententia allegari possunt.

Ex Græcis quidem Basilii in illud Psalm. 32. Et spiritus oris eius omnis virtus eorum, &c. Ita scribit: Angelos namque initio, vt essent, verbum annuum opifex condidit; sanctificationem vero simul impendit ipsis Spiritus sanctus: non enim in infanti statu sunt creati, deinde paulatim excitati atque perfecti, sic spiritus susceptione digni sunt habiti; sed primâ constitutione, & quasi quadam consensione sue substantiæ simul in suam habuerunt sanctitatem. Quæ verba pro nostra quidem sententia adeo perspicua sunt, vt nulla indigeant explanatione. Non minus clare Damasc. lib. 2. de fide, cap. 3. idem docuit his verbis: Per verbum igitur Angelos omnes creati sunt, ac per sancti Spiritus sanctificationem omnes perfectionis numeros acceperunt, in a tamen vt pro sua quisque dignitate & classe luminis gratique participes sint. Idem colligitur ex eodem Damasc. cap. sequentibus, ait, diabolus amisisse splendorem & honorem, quo à Deo creatus est. Cum enim splendorem naturalem non amisit, vt omnes faterentur, plane sequitur, loqui Damasc. de splendore gratiæ. His addere possumus primum testimoniū Anastasij in questionibus sacre Scripturæ, q. 61. tom. 6. Bibliothecæ sacre, vbi de demonibus inquit, à melioribus ad deteriora fuisse prolapsos, & ita excidisse & priuatos fuisse honore, qui eis ab initio datus fuerat, quod si in pura natura conditi essent non fuissent priuari bono aliquo, aut dono quod ab initio habuissent: nam in demonibus naturalia integra manserunt: vt, infra ex Dionys. probabitur. Deinde addamus Theodor. lib. de Dei cultu, quem citat idem Anastasius & in lib. 5. hereticarum fabularum capite de diabolo & demonibus, vbi etiam docet, angelos ab eo statu, in quo conditi fuerunt, excidisse, nec in illo permansisse, iuxta illud Ioan. 8. In veritate non stetit.

Ex Latinis vero Patribus multi etiam pro hac sententia allegari possunt. Præ cæteris autem August. citari solet, quem tamen inferius referemus, vt ex professo ostendamus, quid ipse in varijs locis de hac re senserit. Hierony. igitur in priora verba Osee 3. capite aperte hanc sententiam tradidit: inquit enim, Sicut demones qui lapsi de propria dignitate, & nihil antiquæ gratiæ possidentes aridi sunt. Et in illud Iob 4. Et in angelis suis reperit prauitatem, ait, hæc verba intelligi de diabolo, qui quondam sanctus fuit, & ab illa sublimitate angelica cecidit. Si vero aliquis obijciat, ex his locis Hierony. solum probari, demonem aliquando fuisse iustum & sanctum, non tamen in sanctitate conditum fuisse, dico primum, his saltem testimonijs aperte conuinci doctores præcedentis sententiæ, quatenus affirmant, non solum demones non fuisse in gratia & sanctitate creatos, sed neque illam vnquam habuisse. Deinde si semel conceditur, demones fuisse iustos & sanctos, antequam peccarent,

Gregor.

carent, non est cur negent, in iustitia & sanctitate creatos esse. Clarissime tamen Gregor. lib. 32. Moral. cap. 18. alias 35. circa finem explicans illud Ezechiei. 28. In medio lapidum ignitorum perfectus ambulasti, hanc opinionem expressit suis verbis: Quia inter Angelorum corda charitatis igne succensa clarus gloria conditoris extitit: loquitur autem de Lucifero, quem prædictis verbis plane testatur conditum fuisse charitate gloriosum. Imo vero sequentibus verbis pronuntiat, ipsum recte fuisse appellatum extentum: quia cooperatione claritatis suæ ceterorum claritatem obscuravit: & de eodem Lucifero eod. capite, alias 24. inquit: Quid namque boni non habuit, si signaculum similitudinis Dei fuit? plurimum autem ei defuisset, si in gratia Dei creatus non esset. Prosper etiam idem docuisse videtur lib. 1. de vita contemplativa. cap. 3. ubi ait, omnes Angelos fuisse creatos sine peccato, & ad serviendum Deo feliciter institutos: quod non nisi per iustitiam & gratiam fieri potuit. Accedit Isidor. lib. 1. sententiarum, seu de summo bono, cap. 12. sententia 7. ubi de diabolo inquit: Fuit quidem in veritate conditus, sed non stando confestim a veritate est lapsus, apud Patres autem veritas dicitur iustitia & sanctitas apud Deum. Denique Anselmus in lib. de casu diaboli, cap. 4. cap. 17. & 27. aperte supponit, & malos Angelos, & bonos creatos fuisse in iustitia, quam non à se, sed à Deo habuerunt, malos autem initio suo illam amisisse.

Prosper.

Isidorus.

Anselm.

8. August.

Verum August. qui præcipue pro hac sententia allegari solet, varia de hac re docuit. In lib. enim 11. de Genesi ad litteram citatus superiori disputatione cap. 3. aut existimat malos Angelos in primo instanti sui esse, peccasse: aut illud sub dubio reliquit: de bonis autem Angelis sentire videtur, eos in gratia & beatitudine huius vitæ creatos, hoc est, in gratia & iustitia apud Deum. Idem omnino sentire videtur in de Civitate Dei, cap. 13. sed cap. 15. eiusdem libri docet, Angelos malos in veritate creatos fuisse: & autem 12. de Civit. cap. 9. post medium, postquam de omnibus angelis dixit, in Dei ampre creatos esse, & Deum illorum condidisse naturam, & simul largitum fuisse gratiam subiungit: Vnde sine bona voluntate, hoc est, Dei amore, nunquam sanctos Angelos fuisse, credendum est: isti autem, qui cum boni creati essent, tamen mali sunt mala propria voluntate, quam bona natura non fecit. &c. Aut minorem acceperunt divini amoris gratiam quam illi, qui in eadem perseverant, aut si virique boni equaliter creati sunt, istum mala voluntate cadentibus, illi amplius adiuvi ad eam beatitudinis plenitudinem, vnde se nunquam casuros certissimi siverint, pervenerunt: quo loco non dubitat asserere, omnes Angelos tam bonos, quam malos in gratia fuisse creatos: perperam autem Basilis interpretatur hoc testimonium Augustini, non de gratia gratum faciente, sed de aliqua gratia gratis dante, nempe de aliquo habitu, aut specie supernaturali ad intelligendum, cum discreti verbis loquatur August. de gratia charitatis & amoris divini, quæ non est nisi in sanctis & iustis apud Deum. Eodem modo intelligendus est idem August. lib. de correptione & gratia, cap. 10. cum asserit, omnes Angelos, & demones fuisse conditos in beatitudine huius vitæ, quæ, ut diximus superiori disputat, consistit in sanctitate & iustitia operum apud Deum.

9. Obijciuntur

Obijcere verè possit quis Augustinum, qui libro de correptione & gratia, cap. 10. inquit in

hæc verba, Sic vero ordinasse (scilicet Deum) angelorum, & hominum vitam, ut in ea prius essent, quod postea essent, & deinde quid postea hæc gratia beneficium: Ergo prius fuerunt Angeli, & prius creati, quam à Deo gratiam consequerentur. Respondet, eo loco non disputare Augustinum de prima creatione, & de gratia iustificante, vtrum in ea Angeli fuerint creati, an in pura natura, sed de Angelorum, & hominum vita, hoc est de perseverantia in huius gratiæ. De hac autem optime dicit, ita fuisse à Deo dispositam angelorum, & hominum vitam, ut prius Deus experiretur in ipsis, quid eorum posset purum arbitrium sine auxilio gratiæ congruæ, quia virique peccarunt: dei de quod posset liberum arbitrium adiutum gratiæ amicitia, loquitur autem non de omnibus Angelis, sed de illis tantum, qui peccaverunt. Neque vero docuit Augustinus in malis angelis Deum prius experiretum fuisse, quid eorum posset purum arbitrium, nec peccando, & deinde gratiæ suæ beneficium eorum penitentiam reuocari: non enim credidit, angelos apostatas ad penitentiam fuisse conuersos. Propterea adiecit, deinde quid posset suæ gratiæ beneficium, iustitiæ quæ iudicium, ea sane de causa, quod in homine expertus est Deus, deinde suæ gratiæ beneficium, ipsum ad penitentiam reuocans: in angelis vero apostatis, quid posset suæ iustitiæ punitionis iudicium, ipsos perpetuo condemnans.

CAPVT III.

Testimonio Scripturæ, & ratione prædicta sententia confirmatur.

Nonnulla congerere solent Scholastici recentiores Scripturæ testimonia, ut præcedentem confirmarent sententiam, quæ sigillatim relata, quæ expendere inutile non erit, ut tandem clarius nobis constet, an prædicta opinio fuit aliquod habeat fundamentum. Deinde vero ratione eam suademus. Primum testimonium solet esse Ezechiel 28. ubi diabolus dicitur fuisse plenus sapientiæ & decore, & in medio lapidum ignitorum perfectus ambulasse: quod sane hanc sententiam aptissime comprobaret, si iuxta sensum litteralem de diabolo intelligeretur. An vero hoc sensus debeat intelligi, videbimus infra disput. 31. c. 4.

Secundò afferunt nonnulli testimonium illud Ioan. 8. Ille (scilicet diabolus) in veritate non stetit, hoc est, in gratia & sanctitate apud Deum, quæ à patribus vocari solet veritas, non perseverant: stare enim significat permanere: quod vero permanet in aliquo statu, in eo prius fuisse intelligitur: perinde igitur est, Angelum non stetit in veritate, atque in sanctitate, in qua conditus est, non perseverasse aut permaruisse: nomine autem veritatis eo loco intelligunt rectitudinem vitæ Chrysost. homil. 53. in Ioan. & Euthym. in illa verba, ut diabolus dicatur non stetit in veritate, quia non perseveravit, aut non quieuit in vitæ rectitudine. Quo sensu ex prædicto testimonio non leve desumi potest argumentum. Verum, quia ceteri patres variè intelligunt verba citata, ita quidem sententia parum ex illis probari potest. Cyrillus prius lib. de Oratione Dominica in principio, explicat hoc modo, In fidelitate non stetit, Augustinus vero apud lib. contra Adimantum c. 4. veritatem vitæ parum